

zvezdna
Beletrina

KEKEC

nach

Somitrim

breznom

Josip Vandot
KEKEC NAD
SAMOTNIM BREZNOM
Planinska pripovedka

ilustracije Miha Erič

Beletrina*

Hčerki Jelici za novoletno darilce

Strmel je Kekec tisti dan in se čudil. Debelo je gledal in kar ni mogel verjeti. Vse je bilo tako čudno in strašno, tako strašno, da Kekec niti ni mogel vsega razumeti. Zato pa je kar stal pred pastirjem Mišnjekom in ga gledal, samo gledal. Pastir Mišnjek je Kekca gledal s svojimi drobnimi, zvitimi očmi. Njegova dolga, sključena postava se je še bolj sključila in okrog ust mu je zaigral škodoželjni posmeh. Z roko je pogladil pastir Mišnjek svoje osivele, ščetinaste brke. Dolgo, okovano palico je zasadil v zemljo in se še enkrat zarežal. Udaril je Kekca po rami, prav pošteno ga je udaril, da se je Kekec stresel in stopil za korak nazaj. »A mi ne verjameš, Kekec? Ha?« je prav resno vprašal pastir Mišnjek. »O, ti si nepridiprav, velik nepridiprav! Zato mi pa nočeš verjeti ... A povem ti, Kekec, da se boš še danes praskal za ušesom in boš mislil na pastirja Mišnjeka. Če še nikoli v življenju nisi javkal, boš pa danes. Tako boš javkal, da se ti bodo smejale vse divje koze in srne in jeleni in lisice, kolikor se jih klati in šopiri po Mali Pišnici.* A mi verjameš, Kekec? Ha, ali mi verjameš? Še enkrat te vprašam, Kekec! Pa bo prepozno, Kekec, hej, prepozno, če mi zdaj nočeš verjeti ...«

Kekec ga je gledal in molčal, samo molčal. Toda naposled je stresel z glavo in zamahnil z roko. Pa se ni več čudil in tudi strmel ni več. »Stric Mišnjek!« je pogumno spregovoril. »Ali mislite, da imate našo Tinkaro pred seboj? Hej, hej! Naša Tinkara se prestraši

* Mala Pišnica (tudi Pišenca) – ozka, težko prehodna, 5 km dolga alpska dolina, ki jo je ustvaril gorski potok istega imena

vsake miške, če zvečer zacvili nekje tam v kotu ... A mene ne preplaši miška, mene ne preplaši vsak strah, ki je na sredi votel, okoli ga pa nič ni. Stric Mišnjek, vi govorite in govorite, a vaše besede so kakor tisti strah, ki se ga boji naša Tinkara ... O, saj vam ne verjamem! Lepo pojdem po tej stezi skozi Malo Pišnico. Pa še na misel mi ne pridejo strahovi, o katerih ste mi ravnokar pripovedovali. Še koga drugega se nisem ustrašil, pa bi se bal vaših strahov? Stric Mišnjek, hej, stric Mišnjek! Kar po brkih se pogladite, pa pojdite strašit koga drugega! Veste, Kekec ima druge skrbi in muhe v glavi, ki so več vredne kot vaši strahovi ... Stric Mišnjek, vi kar lepo pasite živino! Jaz grem pa naprej po stezi in bom prepeval vso pot. Pa brez zamere, stric Mišnjek!«

Kekec je še enkrat zamahnil z roko. Zavihtel je svojo dolgo, z ostro konico okovano gorsko palico. Zavriskal je na glas, da je jeknilo stoglasno med divjimi, s snegom pokritimi skalami, ki so kipele vsepovsod v jasno nebo. Potem pa se je obrnil in odšel po stezi, ki je vodila med gostim rušjem tja dol, kjer je zelenel smrekov gozd. Pot je bila peščena in se je sprva vila tik pod gladkim skalovjem strmega, visoko v nebo kipečega snežnika.* Stokrat je prestopil Kekec tisto stezo. Nenadoma pa se je ustavil in se ozrl na pastirja, ki je stal sredi trate tam doli in mu žugal z roko. Kekec se je na ves glas zasmel in zavpil: »Stric Mišnjek! Ali slišite? Svojim kravam in teličkom pripovedujte o strahovih! Svoje ovce in bice** plašite z medvedi in škrati, ki domujejo po Mali Pišnici! Pa tudi to

* snežnik – visoka gora, na kateri se ohrani sneg vse leto ali velik del leta

** bicek – mlad ovčji samec (bacek)

jim povejte, da se jih Kekec prav nič ne boji, prav res ... Hej, stric Mišnjek! Ali slišite?»

Pastir je tam doli še enkrat zažugal z roko. Zakrohotal se je, se obrnil in kar hipoma izginil v goščavi in Kekec ga ni več videl ... »O, glej ga, glej!« je godrnjal Kekec, ko je lahkotno stopal po stezi proti smrekovemu gozdu. »Tega Mišnjeka poglej! Kako me je hotel prestrašiti in oplášiti. Sto škratov mi je opisal in naslikal; sto škratov, ki se lovijo po Mali Pišnici in odrežejo ušesa in nos vsem dečkom, ki jih ujamejo ... Pa o medvedih mi je pravil, ki se jih najmanj deset skriva tam doli med skalovjem Male Pišnice. In o risih in volkodlakih se mi je nekaj lagal ter o divji mački, ki ima dvanajst glav in trideset krvavih šap ... Verjel bi vam, stric Mišnjek, če bi bil naša Tinkara, ne pa Kekec. Pa čeprav bi bilo vse res, vseeno bi šel skozi Malo Pišnico. Hm, odločil sem se tako, zato ne odstopim od te steze, prav res ne odstopim! Pa naj strašijo škratje in medvedi in risi in divje mačke! Saj se ne bojim, ne bojim! In čemu bi se bal, hej, čemu?»

In Kekec se zares ni bal. Ker se je že odločil za to pot, ni hotel iti po drugi. Že zjutraj doma se je odločil za to pot, po kateri še ni nikoli šel. Poslali so ga od doma, da gre visoko tja v gorovje pogledat živino, ki jo pase pastir Mišnjek vse poletje na planinah. Kekec je odšel in že tedaj sklenil, da se vrne domov skozi Malo Pišnico, koder ni še nikdar hodil. Pa je našel živino in tudi pastirja Mišnjeka je našel. In bila je vsa zdrava in v redu. Zato se je napotil nazaj proti domu. Pastir Mišnjek mu je pripovedoval strahote o Mali Pišnici, da bi ga odvrnil od te poti. A Kekec je spoznal, da se pastir Mišnjek samo norčuje in ga v svoji norčavosti samo plaši. Zato mu ni verjel in je kar stopil na stezo ter šel po njej, da vidi tam doli krasoto in strahoto, o kateri toliko pripovedujejo ljudje v dolini.

»Hej, Mišnjek!« se je zasmel Kekec, ko se je vedno bolj bližal temnemu smrekovemu gozdu. »Pa je res mislil, da sem Tinkara in bom pobegnil kakor zajček, če mu pokažeš pest. O, naj pride mačka s krvavimi šapami; medved naj pride in pridejo naj škratje in risi – ne bojim se jih! Saj nisem storil še nikomur nič žalega. A če ravno hočejo, no, naj me pa! Saj imam palico; a na koncu palice je železna ost, ki kaj nemilo prasne; mogoče še bolj nemilo prasne kakor pa divja mačka s svojimi tridesetimi šapami ... Videli bomo, hej, videli ...«

Kekec se je še enkrat zasmel in stopil v mračni gozd. Pot je vodila naprej in naprej ter je bila dobro shojena. Kekec je spoznal, da je to živinska pot, ki ga pripelje do velikega studenca, kamor hodi živina, da si pogasi žejo. Krog in krog so mirovale visoke, stoletne smreke. Njihove veje so bile obraščene z dolgimi, sivkastimi lišaji, ki so pokrivali tudi široka, smolnata debla. Gluha tišina se je razprostirala nad gozdom. Slišale so se samo Kekčeve stopinje in ropotanje njegove palice, ki jo je vlekel za sabo. Sonce je gledalo z visokega neba na ta gozd in ga razžarjalo s svojimi žgočimi žarki. Prijeten vonj po smoli in smrekovem lubju se je širil vse naokrog, da se je Kekca kar polastila vesela razigranost. Pa si ni mogel kaj – kar zavriskal je in pričel peti radostno pesem. Čvrsto je stopal po gozdu in pozabil na pastirja Mišnjeka, medvede, škrate in volkodlake. Še na misel mu niso prišli več strahovi. O, Kekec je mislil samo na svoje pesmi, ki so mu tako veselo prihajale iz grla in se razlegale vsepovsod po prostranem zagorskem gozdu.

Prispel je do velikega studenca, ki je izviral izpod ogromne skale tamkaj na prostrani trati. Kekec je sedel na kamen ob studencu. Iz nahrbtnika si je vzel prigrizek, ki mu ga je dala mati za na pot. Zadovoljno ga je pojedel in se napil hladne studenčnice. Nato pa

je vstal in se napotil naprej. A steza ni bila več tako dobro shojena; bila je tako ozka, da se jo je komaj razločevalo in je zavila navkreber po strmini. Kekca ni to niti najmanj vznemirilo. Čvrsto je stopal dalje in se opiral na svojo palico. Hipoma je prenehal gozd in Kekec je zagledal pred sabo nizko rušje,* ki se je raztezalo tik do belega skalovja orjaškega snežnika, vzpenjajočega se visoko k soncu. Kekcu so se zasvetile oči, ko je zagledal tisto strmo, snežno goro. »To je Mojstrovka,« je dejal in se je razveselil. »Ravno pod njo sem in zdaj bom kmalu v Mali Pišnici. Še pol urice, samo še pol urice ...«

Ozka steza je zavila na desno med grbavim rušjem. Od vseposod je zadehtelo s prijetnim vonjem; kajti vse skale, ki so ležale razmetane med nizkim grmovjem, so bile pokrite z rdečim ravšjem.** In ravšje je dehtelo in njegov vonj je raznašal vseokrog lahen vetrč, ki je vel sem dol z zmrznjenih snežišč. Sonce se je smejalo s čistega, modrega neba in tiha radost se je razprostirala po vsem širnem zagorskem svetu ... Kekec je prepeval vedno glasneje in vriskal, samo vriskal in prepeval. Steza je spet vodila navzdol in Kekec je videl pod sabo samo zeleni gozd, ki se je širil daleč v nedogled. Od nekod je prihajalo neko čudno, zamolklo šumenje in Kekcu se je zdelo, da vrši mogoče tam doli nad gozdom silen veter in pripogiba težke vrhove orjaških smrek. Toda motil se je. Nenadoma je obstal tam gori na višini in se ozrl predse. Rušje se je razmaknilo in pred Kekcem je zijal globok prepad. Navpična skala se je dvigala visoko iz prepada in na vrhu te skale je zdaj stal Kekec.

* rušje – nizko, grmičasto borovje

** ravšje – rododendron, sleč (grmičasta rastlina z navadno usnjatimi listi in rdečimi cveti v socvetju)

Ni mogel videti dna prepada; videl je samo razpenjeno vodo, ki je bruhala iz srede skale in bobneče ter hrumeče padala v globok prepad. Od tam pa je srdito drvela po ozki soteski med divjimi skalami, ki so jo ovirale na obeh straneh. A voda se je zajedla v skale in hrumela dalje – preko skal, proda in zelenih tolmunov.

»Hej, hej!« je zavpil Kekec. »To je pa že Mala Pišnica ... Glej, tam sredi skale izvira in hrumi po soteski. Pa tako hitro sem prišel sem. No, kdo bi si mislil? Še dobro uro bom hodil po tej soteski, da pridem v dolino ... Joj, pa kako lepo je tukaj! In divje je tudi, da bi se skoraj bal, če ne bi bil Kekec. Tinkara bi kar sedla od samega strahu. Oči bi si zakrila in se skotalila v prepad kakor frnikola v luknjico. Joj, jojmene – naša Tinkara! Pa zakaj jo je strah? Saj še nikoli ni videla strahu, kakor ga tudi jaz še nikoli nisem videl. Hm, čudno – res čudno ...«

Kekec se je zasmeljal in mirno šel nad strašnim prepadom. Steza je krenila onkraj jarka na levo pod visokimi borovci in vodila tik nad sotesko, kjer je bobnel razdivjani gorski potok. Hladno je bilo v tej soteski; kajti sonce ni moglo sijati sem, ker so mu zapirali pot v sotesko visoki grebeni razdrtih, skalnih gor. Žive stvari ni srečal Kekec nikjer. Samo enkrat je zagledal plašnega gorskega zajca, ki je zdrvel preko steze; in samo enkrat je vzplahutal nad njim velik, krasen ruševец,* ki je izginil v visokih vrhovih temnih borovcev. Kekec je žvižgal in čvrsto stopal naprej ter se čudil, da je pot tako lahka in položna. Toda kmalu je bilo konec lahke poti. Onkraj borovega gozda je prišel med gladke skale, ki so se vzpenjale od samega proda pa do nebotične višine na obeh straneh ozke soteske. Kekec se

* ruševец – divji petelin (večja gorska ptica temne barve z zakrivljenimi bleščečimi se peresi v repu)

ni ustrašil. Kar lepo je plezal naprej med skalami in skakal preko jar-
kov, ki so na več mestih rezali skalovje. O, Kekec je bil vaje takih
poti in se še zmenil ni za nevarnosti, ki so prežale nanj vsepovsod
po strmih skalah. Kekec se je samo namuznil in nasmejal, ko je
zagledal nevarnost pred sabo ali pod sabo. Urno se je splazil preko
težavnega mesta, kakor bi trenil. – »Hehe!« je dejal tedaj Kekec.
»Čeprav me zdaj ulovi škrt in me spremeni v divjo kozo, prav nič
se ne bojim. Saj znam plezati – bolj znam plezati kot rajnka* Keza.
Keza je bila kozo, da je ni enake med vsemi Prisankovimi** divjimi
kozami, ki sem jih pasel in sem jih tako pošteno ukanil ...«

Kekec se je hotel še nekaj hvalisati, ko je nenadoma slišal nad
sabo hripav glas, ki se je neprijetno razlegnil po ozki soteski. Kekec
se je začudil in se ozrl okrog sebe. Nikjer ni videl žive stvari. Tisti
hripavi glas je zavreščal še enkrat, še dvakrat, še trikrat. Tedaj pa je
Kekec pogledal v višavo in nekaj mrzlega ga je streslo po vsem tele-
su. Nad sabo je zagledal veliko črno ptico, ki je krožila nad sotesko
in se spuščala navzdol ter pri vsakem krogu presunljivo kriknila.

»Ovbe!«*** je spregovoril Kekec, ko je zagledal tisto veliko, črno
ptico. »To je orel, ki kroži ravno nad mano. Kremlje ima hujše ka-
kor mačka, o kateri mi je pred dobro uro govoril pastir Mišnjek. In
kljun ima – ovbe, strašen kljun ima ... Zagledal me je in me morda
pograbi ... Kaj ni to eden izmed strahov, o katerih mi je govoril
pastir Mišnjek? Ovbe, prav res ... Pa kaj naj naredim, da zbežim
orlu? Kako naj to storim?«

* rajnki – pokojni, mrtev

** Prisank – divji mož, pri katerem je Kekec pasel divje koze

*** ovbe – ojoj

Kekec je obsedel na skali. Stisnil se je v dve gube in gledal orla, ki se je spuščal vedno niže. Že je slišal šumenje širokih kril in pomislil, da šine zdaj pa zdaj orel bliskoma do njega in ga pograbi z ostrimi kremplji. Kekec se je tedaj kar zasmel. Naglo se je ozrl okrog sebe in skočil preko skale ter se tam potuhnil. Sedel je v ozkem žlebu in držal okovano palico v rokah. Kakor mačka je gledal orla, ki je bil že nizko, zelo nizko in je plahutal z ogromnimi perutnicami. Kekec pa je stiskal ustnice in roka, ki je držala palico, se mu je komaj vidno tresla ... Kar nenadoma je šinil orel do skale in zavreščal, da se je Kekec kar stresel. Prhutajoč je obstal nad Kekcem in poizkušal, kako bi ga najlaže pograbil.

»Ha, po kaj si prišel, razbojnik?« je zasopel Kekec in nameril palico naravnost v orla. »He, rad bi pojedel Kekca za večerjo – o, seveda, seveda ... Če bi bil Kekec bicek – seveda ... Čakaj, tako ti zagodem, da boš pomnil Kekca, dokler boš živ ... Čakaj, ti nemarnež! O, le počakaj, ti hudobec krivokljuni!«

Orel je plahutal, da se je delal veter okrog njega. Ni mogel naravnost do dečka, saj je sedel med dvema skalama in se mu smejal ter režal naravnost v obraz. Kekec je že iztegnil roko in dregnil orla z okovano in ostro palico med trdo perut. Orel je strahovito zavreščal in hotel s kljunom zgrabiti palico. Kekec pa jo je hitro potegnil nazaj in še preden je orel dvakrat trenil s perutmi, ga je ostra palica zadela drugič. Zadela ga je v prsi, da se je perje kar vsulo na skalovje. Orel je kriknil od bolečine in zaplahutal vstran. Trikrat je vzfrfotal tam, potem pa se je hitro dvignil in plaval više, vedno više v jasno nebo.

Kekec se je splazil izza skal. Gledal je za bežečim orlom in se smejal, da se je kar tolkel po kolenih. »Ha, ali sem te?« je vpil za

orlom. »O, zmikastil* sem te, kakor te ni še nihče! Bolelo te bo najmanj osem dni in vreščal boš, da bodo divje koze kar skakale po skalovju. Pa se boš spominjal Kekca in boš vedel, kdaj si ga napadel kot razbojnik ... He-he, mislil si, da se bom potuhnil od samega strahu kot miška. Ti pa bi samo piknil in odprl kljun ter me požrl za večerjo. Zmotil si se, orliček, pošteno si se zmotil ... Kekec je zmikastil že koga drugega, pa bi se bal tebe? Hej, orliček! Zapomnil si boš Kekca in se mu boš umaknil za devete gore ... Glejte, glejte! Pa še lepa peresa mi je pustil tu za spomin. Kar najlepše pero poberem in si ga zatakнем za klobuk. Petelinje pero pa vržem stran. Čemu mi bo petelinje pero? Vsak paglavec** na vasi ga že nosi. A orlovo pero – hm, kdo ga lahko dobi? Samo Kekec, ki je pošteno premikastil orla in ga dvakrat prav nemilo dregnil. Pa se huduje zdaj orel, strašno se jezi, da uboge divje koze niti spati ne bodo mogle osem dni. Hej, hej!«

Kekec se je smejal in pobral veliko pero ter si ga zataknil za klobuček. Petelinje pero pa je vrgel na tla. Zavriskal je na ves glas in se začel plaziti naprej med gladkimi skalami. Še vedno se je hudomušno smehljaj, ker je tako lahko in lepo premagal divjega orla. Bil je vesel in prav nič ga ni skrbela težavna pot, ki ga je vodila nad globokim prepadom preko gladkih, visokih pečin. Še sam ni vedel, koliko časa se že plazi po tej gorski divjini. Kar naenkrat pa je obtičal v strmем jarku in ni mogel naprej. Nad jarkom se je dvigala strma, navpična stena, preko katere ne bi mogla splezati niti divja koza. Kekec se je popraskal za desnim ušesom in zagodrnjal:

* zmikastiti – natepsti, pretepsti

** paglavec – poreden deček

»Hmm ... Kaj pa zdaj? No, kaj – kaj bi se kremžil? Kar po jarku pojdem navzgor. Se bo že našla nekje steza, ki me povede dalje ...«

Kekec se je res splazil po jarku, ki je bil poln ogromnih kamnov in po katerem je curljala drobna vodica. Pol ure se je plazil navzgor in ves upehan obstal tam gori ob robu. Na levo se je širilo zeleno goličavje,* le redko poraslo s travo; a nad goličavjem se je dvigal bukov gozd in se svetil v rumenih sončnih žarkih. Kekec se je razveselil, ko je zagledal pred sabo varno pot in vedel, da je konec napornega plezanja. Kar stekel je preko goličavja in se ustavil šele ob studencu, ki je izviral izpod skalice onkraj goličavja. Napil se je bistre vode in krenil preko strmega roba dalje. Spet je prispel do razritega jarka, ki je segal globoko do belega proda, po katerem je brzel in šumel divji gorski potok. Razločno je videl Kekec modro vodo in tudi šumenje vode je slišal. Zagledal je strme pečine, ki so se divje dvigale na nasprotni strani – skala na skali, prepad nad prepadom. Sredi skalovja je zagledal zeleno planotico; na planotici pa je videl nekaj črnega, kar je bilo podobno koči, naslonjeni tik ob belo skalo. Kekec se je začudil in je gledal na tisto planotico. Zmigoval je z glavo in ugibal. A ker ni mogel ugotoviti ničesar pameznega, se je napotil naprej in se vedno bolj bližal zelenim bukvam.

Tedaj pa je obstal kakor prikovan. Hipoma se mu je zazdelo, da so se oglasili od nekod obupno ječanje in tihi klici na pomoč. Kekec je poslušal in se oziral na vse strani – a ni videl ničesar. – »Kaj, če gode tu nekje tista mačka, ki ima trideset krvavih šap?« je spreletelo Kekca. »Mogoče se pa pastir Mišnjek vendarle ni lagal ... Hej, kako bi jaz pogledal, če me res sreča tista mačka?« – A Kekca ni bilo strah

* goličavje – pusta pokrajina z malo rastlinja

in tudi preplašil se ni. Mirno je šel naprej do široke bukve, ki je samotna stala na goličavi. Tedaj pa se je hitro ustavil in polglasno zavpil: »Hej, kaj pa je to? Kaj pa je to?«

Ob bukvi je zagledal majhnega možička, ki je bil komaj za pol-drugo glavo večji od Kekca. Trdo je bil možiček privezan ob bukev, da se niti ganiti ni mogel. Milo je ječal in stokal, bradato glavo pa je imel sklonjeno na prsi. Kekec ga je osuplo gledal. Nazadnje pa je le stopil bliže in ga vprašal: »Kaj se vam je zgodilo? Zakaj ste tako neusmiljeno privezani ob drevo?«

Možiček je naglo dvignil glavo in pogledal dečka. Radost se mu je zasmejala in trikrat je veselo pokimal z glavo. »Oj, pobič, pobič!« je odgovoril s tihim glasom. »Sam Bog te je privedel sem ... Muke trpim, strašne muke. Že celo uro sem privezan k temu drevesu. Skoraj bi že umrl od samega strahu in trpljenja ... Oj, pobič, pobič! Samo da si prišel! Da me rešiš, pobič, strašnega trpljenja ...«

Možičkov glas je bil tako žalosten in obupan, da se je Kekcu kar srce stisnilo. In Kekec ni prav dolgo razmišljal – samo z rokami je zamahnil in segel v žep. Iz njega je izvlekel rdeč in nabrušen pipec. Stopil je čisto blizu do stokajočega možička; z roko je obrnil pipec in ga pritisnil k vrvi. In kakor bi trenil, je vrv popustila, nato pa jo je Kekec naglo in bliskoma odvil. Možiček je odskočil od bukve in se trikrat pretegnil. Trikrat je poskočil in se zasmegal na glas. »Oj, hoj!« je veselo rekel. »Pa sem rešen, resnično sem rešen. In smrt se je obrisala pod nosom, he-he, in je ušla, ušla ...«

Kekec je gledal možička in se veselil z njim. Možiček pa ga je potrepljal po rami in mu dejal: »Ti si me rešil, ti, pobič! Oj, kako ti bom hvaležen vse življenje, da si me rešil iz strašnih krempljev smrti! Že me je držala za vrat, pa si jo ti pregnal, pobič! Kako ti

bom hvaležen, oj, kako! Pa kdo si ti, pobič? Daj, povej, da se ti lahko zahvalim ...»

»Bežite, bežite, stric!« je odgovarjal Kekec. »Saj ni vredno, zares ni vredno ... Kekec sem in se vračam z gora proti domu. Ni se mi treba zahvaljevati. Saj nisem storil prav nič posebnega. Tako vrv prereže vsak otrok, pa bi je ne jaz?«

»Veliko dobroto si mi izkazal, Kekec,« je nadaljeval možiček in kar stiskal dečka z rokami. »O, ti ne veš, kaj si mi storil ravno zdaj, o, ti ne veš. Pa boš že zvedel danes ali jutri ... Samo to ti rečem, Kekec, da nikar ne hodi preko goličavja, če ti je življenje ljubo! Pojdi potuhnjeno skozi gozd visoko tam gori, saj tu ob goličavju preži Bedanec, ki te pograbi in zadavi. Tudi mene je pograbil – sam si videl, da me je že držala smrt za vrat ... Zato pa se potuhni, Kekec, in pojdi varno skozi goščavo! Bojim se Bedanca – gorje ti, Kekec, če te zaloti zdaj, ko si rešil mene! Zato pa beži, Kekec, urno beži in se potuhni! Glej, jaz že bežim, bežim, ker me je strah Bedanca ... Zbogom, Kekec! Vidiva se že še kdaj ... Beži, Kekec!«

Možiček se je hitro skotalil po strmini in hipoma izginil tam doli v jarku, da ga Kekec ni več videl. Čudno se mu je zdelo vse skupaj, čudno, kakor da bi samo sanjal. Stal je še vedno ob bukvi in gledal v globočino, kamor je izginil možiček. – »Le kdo je ta možiček?« je ugibal sam pri sebi. »Bedanec ga je pograbil in ga privezal k drevesu. Pa beži zdaj, beži, kot da mu je medved za petami ... Pred Bedancem me je svaril, ker je strašen in hudoben. O, vem, vem – saj še na vasi pripovedujejo o Bedančevi strahoti in grozoti ... Kaj pa – če bi res naredil tako, kot mi je rekel možiček? Ne bi bilo dobro, če bi me zdaj Bedanec zasačil. Zdaj, ko sem rešil možička iz njegovih vezi ... Hej, čudno bi se pogledala, čudno ...«

Kekec je stresel z glavo in se polglasno zasmel. Nato pa se je obrnil in pohitel v gozd. Pod širokimi bukvami se je plazil navkreber ter razmišljal o Bedancu in možičku. »Hej, to bo gledal Bedanec, ko stopi k bukvi in ne najde tam možička!« je mrmral Kekec, ko je sodel navzgor. »Robantil bo, da bo strah. Pa še na misel mu ne pride, da je imel pri tem Kekec svoje prste vmes ... O, da bi vedel! Kar zmlal bi me v prah, ker je Bedanec resnično strašen in močan. Pa mu je Kekec le zagodel kot še noben človek na svetu ... Pa me ne ujame, če me lovi tudi sto let. Kar potuhnil se bom in se skrili kakor miška pred muciko naše Tinkare. Ujemi miško, mucika! Bedanec, ti pa ujemi mene, če moreš, he-he, če moreš!«

Kekcu se je zazdelo, da je prišel že dovolj visoko, zato se je obrnil na desno in odhitel skozi gozd, da bi čimprej prišel domov. Bukve so postajale vedno redkejše; pričenjalo se je nizko grmičje in tu pa tam se je že raztezala širna trata, na gosto posejana z rdečimi, debelimi močnicami.* Kekec je globoko pod sabo zagledal zeleno dolinico, a sredi dolinice rodno vas, ki se je vsa kopala v rumenih sončnih žarkih. Zlat petelin se je svetil na rjavem zvoniku vaške cerkve, ki je stala tam sredi zagorske vasi. Kekec bi skoraj zavriskal, ko je zagledal vas. Toda še o pravem času se je domislil Bedanca, zato se je raje kar potuhnil. Stekel je preko trate in se ustavil tam na višini, ker ni mogel naprej. Pod njim je štrlelo navpično skalovje, dvajsetkrat tako visoko, kot je bil Kekec. Kekec se je ozrl tja dol in tam zagledal veliko koč ob zelenih smrekah. Dim se je dvigal nad koč; a ob koči je v senci spal velik človek in se ni ganil. Kekec ga

* močnica – brusnica, gozdni sadež z rdečimi plodovi

je dolgo gledal. Legel je na trebuh in strmel dol na spečega človeka. Kar nenadoma pa se je stresel, saj je spoznal moža, ki spi tam doli.

»To je Bedanec – prav res, to je Bedanec,« je prestrašeno dejal. »Spi, spi ... Če se prebudi in me zagleda, me pograbi za vrat in me priveže k drevesu kot tistega možička ... Seveda, a prej me mora uloviti. Mene pa ni tako lahko uloviti, ker imam srnjakove noge. Lahko bi mu še eno zagodel, da bi še bolj razsajal, kot bo razsajal, ker sem rešil tistega možička ... Kaj, ko bi vendarle poizkusil, da bi bil mož kar zelen od jeze? Zaslužil si je to, ker je tako hudo privezal možička k drevesu in ga do smrti prestrašil ... Kaj, ko bi poizkusil?«

Kekec se kljub nevarnosti ni mogel otresti svoje prirojene norčavosti. Kar prsti so ga zasrbeli in ni miroval, dokler ni pobral s tal dveh borovih češarkov,* ki sta ležala tam na trati. Previdno se je splazil nazaj na vrh višine in pokukal dol na spečega moža. Pomeril je z roko in vrgel češarek v globočino. Češarek je priletel dedcu na noge. Dedec se je zganil in kar naprej spal.

»Hi-hi,« se je zasmel Kekec in zagnal še drugi češarek. Zdaj je meril bolje – in češarek je priletel dedcu naravnost na nos; na vso moč je priletel, da je dedec skočil na noge. Prijel se je za nos in na ves glas zavpil. Gledal je okrog sebe, da bi videl, kdo mu nagaja. A ko je opazil češarek na tleh, je zažugal z dolgo roko tja v smreke. »Presnete verice!« je zarohnel, da ga je Kekec prav dobro slišal. »Pokažem vam, še danes vam pokažem! Da se norčujejo nepridipravke iz mene – iz Bedanca se norčujejo! O, še danes vas polovim in podavim ... O, le čakajte, nepridipravke, samo še malo

* češarek – storž

počakajte, hudobnice neumne in košate! Pokažem vam, da vam bo še presedalo, ho-ho, presedalo ... Presneta reč – hudobna in prevzeta ...»

Dedec je še godrnjal in si tiščal nos s pestjo. Potem pa se je obrnil in odšel s trate tja v gozd. Kekca niti videl ni, Kekca, ki je ležal tam na višini in si zatiskal usta, da ne bi prasnili v glasen smeh. Toda ko je izginil dedec tam v goščavi, je vstal in se zasmel. »Hoj, hoj!« je dejal Kekec in se udaril trikrat po kolenih. »Dobro ga je ošinil češarek po nosu, da je kar poskočil, kakor bi ga pičil modras. No, to bo godrnjanja danes in rohnenja tu gori! Sirote boste zdaj, ve verice! Pa tudi Kekec bo siromak, če ga ulovi Bedanec ... Šel je zdaj Bedanec na goličavo in zarjove, ker mu je izginil možiček ... Beži, beži, Kekec, če ti je življenje ljubo! Beži in ne obiraj se!«

In Kekec je poslušal samega sebe. Stekel je preko trate in se zapodil v goščavo. Tam doli je našel stezo, ki je vodila v dolino. Tekel je vso pot in se ustavil šele v dolini. Od tam pa se je ozrl nazaj na visoko goro. Tlesknil je z roko in se zasmel.

2

Mala Tinka se je stisnila v kot ob peči. Z rokami si je zakrivala obrazek in vse telesce se ji je treslo zaradi krčevitega ihtenja. Zaman ji je mati vsakokrat govorila, ko je prišla iz kuhinje v izbo: »Ne jokaj se, Tinčica, le nikar se ne jokaj! Saj ne bo nič hudega, Tinčica!« – A Tinka ji ni odgovorila; Tinka je samo jokala. Pa tudi Jerica je ni mogla potolažiti, pa naj je še tako lepo govorila. Tinka je samo stresala z glavico, ničesar ni verjela, le ihtela je. Le tu pa tam se je ozrla s solznimi očmi na pleten pehar,* kjer je ležala med krpami mucika, o, njena bela mucika, ki je imela zavezan okrog vratu rdeč trakec. Bolna je bila mucika, joj, tako bolna, da bo morda še celo umrla, oh, umrla! In Tinka jo bo morala zagrebsti v črno zemljo, kakor je zagrebel lani Kekec rajnko Kezo. Pa je nikoli več ne bo videla – o, svoje mucike ne bo videla nikoli več. Niti tedaj ne, ko Tinka umre in odide v nebesa. Joj, niti v nebesih je ne bo videla, saj mucika nima duše, kakor je tudi rajnka Keza ni imela. In kako naj pride mucika v nebesa, če pa nima duše, oj, nima dušice, kakor jo imajo Tinka in mamica in Jerica? – Ovbe, da se je moralo to zgoditi, da je morala zboleti bela mucika, ki je vse dni tako lepo mijavkala – ovbe!

Tinka se je sklonila nad pleteni pehar. Mucika se je stiskala tam v tople krpe; stisnjena je ležala tam, da se ji glave niti ni videlo, in se tresla, samo tresla. Hudo je bilo mali Tinki, da ji je drobno srčece kar trepetalo. Gladila je muciko po nasršeni, beli dlačici in

* pehar – okrogla, iz slame pletena posoda

ji venomer govorila: »Saj ne boš umrčkala – o, mucika, saj ne boš umrčkala ... Kar lepo dvigni glavico in zamijavkaj in mi reci, da ne boš umrčkala! Ali slišiš, mucika? Mlekca ti prinesem z debelo smetano, da se malo oblizneš in boš zopet zdrava ... Ali slišiš, mucika? Daj, zamijavkaj, samo malo zamijavkaj! Mucika, mucika!«

A mucika ni slišala obupane Tinke. Niti glavice ni dvignila in se je tresla, tako čudno tresla. Tinka je še huje zaihtela in se zopet stisnila v kot. O, zdaj je bila popolnoma prepričana, da ji mucika umre, še pred nočjo umre. A kaj bo Tinka počela brez mucike, kaj bo počela brez njenega mijavkanja, ki ga je rajši poslušala kot ubrano kosovo petje? Saj pravim – umrla bi Tinka s svojo muciko, če bi imela mucika dušo, kakor jo ima Tinka, in če bi prišla v nebesa. Tako pa, joj, tako ...

V izbo je stopil Kekec, ves vesel in razigrane volje. Zagledal je jokajočo se sestrico in se začudil. »Pa kaj se spet dereš, Tinkara?« jo je ogovoril. »Ali hočeš, da grem po zmaja, ki ti takoj požre ves jok in solze? Ali hočeš, Tinkara?«

Tinka je stresla z glavo in še huje zaihtela, ko je zagledala Kekca. »O, moja mucika!« je zaklicala. Pokazala je z roko na pehar in si spet zakrila obrazek. – »Hm,« je dejal Kekec in pogledal v pehar. Potipal je bolno mačko in jo na pol dvignil. A mačka niti glave ni dvignila, ampak se je samo dvakrat stresla. Kekec si jo je ogledal od vseh strani in zmajal z glavo. – »Hm,« je rekel še enkrat; potem pa nadaljeval: »Ne kremži se, Tinkara! Mucika ti pogine zdaj pa zdaj ... Pogine ti, kakor je meni poginila lani Keza za Gmajnico. Pa se nisem prav nič kremžil, saj sem vedel, da mi vse skupaj prav nič ne pomaga. Keza je pač poginila, ker je prišel njen čas. In kaj sem hotel? No, zagrebel sem jo, saj je rajnka Keza mrtva in nihče več je ne prebudi od smrti ... Tiho, tiho, Tinkara! Izmislil si bom lepo

pesem o muciki. Pa bova prepevala tisto pesem na njenem grobu in muciki bo dobro v grobu. Tiho bo predla in mijavkala: mijav, mijav – prav je tako, Tinka, prav!«

Tinka je prenehala jokati. Nejeverno je pogledala bratca in zmajala z glavo. »Pa če je res, Kekec? O, ti se mi vedno lažeš in me imaš za norca. Kako bo pa mijavkala v grobu, ko bo pa mrtva? Ha, Kekec?«

»Seveda bo mijavkala in predla v grobu,« je odvrnil Kekec prav resno. »Lepo pesem bo slišala in se bo kar prebudila od smrti. Veš, Tinkara, lepa pesem prebudi vse na svetu. Pa bi mucike ne prebudila? Ravno tvoje mucike, ki je znala tako lepo mijavkati? O, Tinkara! Kolikokrat sem že stal na grobu rajнке Keze! Zapel sem lepo pesem in ko sem prenehal, sem prav dobro slišal iz groba Kezin glas. In Keza je meketala v grobu, tako lepo je meketala kot vselej za Gmajnico: mekeké, kekemeké ... Pa sem vedel, da me sliši Keza tudi v grobu, ker me ima rada, tako neznansko rada. Zato pa se potolaži, Tinkara, in nikar se ne cmeri, ker ti prav nič ne pomaga. Saj boš slišala muciko iz groba in mrtva mucika te bo klicala: mijav, mijav, Tinka! Lepo je v grobu, lepo in prav!«

Tinka je zavzeto poslušala svojega bratca in pričela brisati solze z lica. Kekec se je zadovoljno muzal, ko je videl, da je potolažil sestrico. In resnično – Tinka se ni več drla in je le vsake toliko še globoko vzdihnila iz polnega srca. Kekec pa je še enkrat pogledal mačko. Mačka se je zleknila in je bila mirna ter se ni več tresla. Tedaj je Kekec vedel, da je uboga mucika mrtva in ne bo nikoli več mijavkala. Obrnil se je k sestrici in ji rekel: »Glej, Tinkara! Mucika je ravnokar zaprla oči in te ne pogleda več ... Zagrebla jo bova tam na vrtu, še danes jo bova zagrebla. Pa ne bodi žalostna, Tinkara! Nič ne bodi žalostna ...«

